

Oponentský posudek na disertační práci Josefa Nejedlého: „Zákonnost důkazů v trestním řízení ve světle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod“

Předkládaná disertační práce nadstandardního rozsahu (248 s.) se zabývá tématem, které je z hlediska mezinárodního i vnitrostátního práva zajímavým a v poslední době stále více probíraným a diskutovaným tématem nejen na úrovni Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), ale i vnitrostátního soudnictví včetně českého soudu ústavního. Ačkoli by se mohlo zdát, že problematika důkazů v trestním řízení byla evropským soudnictvím již důkladně prostudována a že byly stanoveny zásady platné i pro soudy jednotlivých členských států Rady Evropy a signatářů Úmluvy, zdaleka tomu tak není. Lze jen s potěšením konstatovat, že se autor rozhodl této problematice věnovat a písemně ji zpracovat v rámci jeho doktorandského studia.

Disertační práce je rozdělena - vedle úvodu a závěru - do čtyř věcných kapitol. První tři kapitoly se zabývají získáváním důkazů způsoby, které mohou - jak v rovině teoretické tak i praktické - vytvářet situace odporující Úmluvě, konkrétně jejím článkům 3 a 8. V kapitole věnované získávání důkazů za pomoci agenta provokatéra autor nejprve rozebírá konstitutivní prvky státní provokace, následně analyzuje absolutní charakter zákazu provokace k trestné činnosti, a na konci rozebírá procesní dopady tohoto zákazu. Na základě rozboru judikatury ESLP k této tématice je velmi detailně analyzován pohled a vývojová názorová tendence této štrasburské soudní instituce. Nelze než konstatovat, že autor je s problematikou velmi dobře seznámen a skvěle se v právních názorech ESLP orientuje.

Velmi zajímavě napsanou je část disertační práce, v níž se autor věnuje získávání důkazů jednáním zakázaným článkem 3 Úmluvy. Logicky jsou nejprve vysvětleny jednotlivé druhy těchto jednání, aby následně byly dány do kontextu trestního řízení a shromažďování důkazů státními orgány.

V rámci ústní obhajoby navrhuji, aby doktorand vyjádřil svůj vlastní pohled na názor ESLP vyslovený v rozsudku ve věci *Gafgen proti Německu*, totiž že typ trestného činu je pro kvalifikaci špatného zacházení bezvýznamný (str. 53); a na potřebu ESLP rozlišovat mezi kategoriemi důkazů získaných mučením a jinými druhy jednání zakázanými článkem 3 Úmluvy - *Jalloh proti Německu* (str. 61).

Za pozornost stojí jistě podkapitola nazvaná „Příčiny současného stavu judikatury a možnosti řešení“, v níž autor znovu dokládá svou hlubokou znalost judikatury ESLP v dané oblasti.

Třetí kapitola, věnovaná získávání důkazů porušením práva na soukromí je v porovnání s kapitolami předcházejícími méně instruktivní, což však není chybou autora, nýbrž samotným tématem a způsobem, jakým k němu přistupuje ESLP. V rámci ústní obhajoby by se doktorand mohl více zaměřit na názor ESLP na problematiku získávání a uchovávání otisků prstů, buněčného vzorku a DNA.

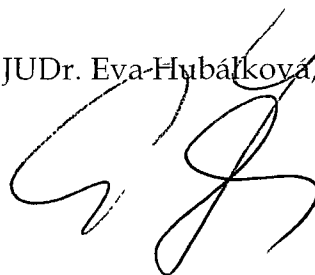
Konečně v poslední meritorní kapitole autor zpracovává materii svědecké výpovědi obecně a práva obviněného vyslyšet svědky obžaloby. Přestože autor v úvodu ke své disertační práci vyjadřuje názor, že judikatura ESLP se vyvíjí živelně případ od případu (str. 16), což snad jen částečně lze chápat jako kritiku, v této části textu připouští určitou racionální genezi názorového vývoje této mezinárodní soudní instance, která, jak správně uvádí, nedávno zaznamenala významný zvrat. S autorem lze sdílet pochybnosti, zda je tento zvrat v judikatuře takto významné instituce, jakou ESLP nesporně je, skutečně prospěšný a zda je jeho současná názorová tendence snadno použitelná na případy, které již ve Štrasburku jsou, či budou v brzké době zaslány. V rámci ústní obhajoby své disertační práce by autor mohl shrnout svá zkoumání a komparovat právní praxi ESLP pokud jde o případy, v nichž je problémem nepřítomný svědek, jehož identita je známa, a případy, v nichž je svědek přítomný a může resp. je ochoten vypovídat před soudem, avšak jehož identita obhajobě není známa.

V závěru pak autor shrnuje současnou situaci v judičiální praxi ESLP, která částečně vytvořila stabilní doktrínu v oblasti nezákonných důkazů, v souvislosti s ustanoveními článků 3 a 8 Úmluvy, jakož i v oblasti svědeckých výpovědí.

Po prostudování předkládané disertační práce mohu konstatovat, že Josef Nejedlý jednoznačně prokázal znalost zvolené tematiky i schopnost samostatné tvůrčí práce. Doporučuji proto jeho disertační práci k obhajobě a po jejím úspěšném závěru i udělení doktorandu akademického titulu PhD.

16. září 2012

JUDr. Eva Hubálková, PhD.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'E. Hubálková', written over the typed name.